

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane vsakega Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravljalstvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1929.

Št. 22.

Dravski ban obrtnikom.

Gospod ing. Dušan Serneec, ban dravske banovine, je poslal g. Josipu Rebeku, načelniku Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, na pozdravni dopis in čestitke Zveze obrtnih zadrug nastopni odgovor:

Velečeni gospod načelnik!

Za izrečene mi čestitke k imenovanju za bana Dravske banovine se Vam najtopleje zahvaljujem. Zahvaljujem se Vam obenem tudi za izraženo mi zaupanje. Smatram, da je obrtni stan oni stan, ki najbolj ohranja državo in bom tudi nadalje stal na stališču, da je treba obrt v vsakem oziru podpirati. Ščitil in čuval bom vselej interese obrtniškega stanu in kadarkoli bode imeli kake upravičene želje, se lahko obrnete name, ker bom z veseljem podpiral Vaše težnje.

Z izrazi odličnega spoštovanja!

Dušan Serneec, ban s. r.

Dve važni vprašanji.

Na konferenci obrtniških ustanov in organizacij v Slavonskem Brodu dne 10. t. m. sta bili v razpravi tudi dve jako važni vprašanji:

Obligatornost zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti in sistem gospodarskih komor.

Prvo vprašanje se je omenjalo le splošno, pri čemer se je govorilo o neki centrali tega zavarovanja v Beogradu, drugo vprašanje pa je izzvalo neenotnost mnenja navzočih delegatov, kar je prišlo do izraza tudi v resoluciji.

Smatramo, da ustrezemo dobri obrtniški stvari in da storimo obenem svojo dolžnost napram obrtništvu, ako v tem pogledu izpregovorimo nekaj načelnih pripomb, osobito pa da opozorimo naše hrvaške in srbske tovariše, da posvetijo temu vprašanju svojo posebno pozornost.

1.) Obligatorno zavarovanje obrtnikov za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti.

Vsi vemo, kakšne izkušnje je obrtništvo in delavstvo doživelo pri zavarovanju delavcev. Videli smo, kako ogromne vsote je pogoltnila uprava tega zavarovanja. Številke in izkušnje nam kažejo, da je bila centralizacija zavarovanja v veliko škodo ravno krajem, kjer se je postopalo še kolikor toliko redno in kjer so se prispevki redno plačevali. Zato klic po decentralizaciji in po čim večji avtonomiji okrožij.

Na gori omenjeni konferenci pa so se čule in čitale čudne stvari, ki nam dajo misliti. Če je bilo prav razumeti gospode delegate iz Beograda, so si zamislili oni obrtniško zavarovanje tako, da bi se v Beogradu ustanovila centrala, da bi bil torej v tem zavarovanju izveden princip centralizacije, ki je bil že v delavskem zavarovanju toliko diskreditiran. Če je stvar taka, potem obupujemo nad tako institucijo že vnaprej.

Naše obrtništvo pozdravlja misel, da se ustvari tudi za obrtništvo preskrba za slučaj če omaga ali oboli. Toda hočemo, da se pri tem ne bo postopalo tako, kakor pri delavskem zavarovanju. Če bo obrtništvo prinašalo za svoje zavarovanje težke denarne žrtve, bo tudi hotelo in zahtevalo, da se z njimi upravlja ekonomsko in gospodari dobro, da bo imelo od tega res tudi korist. Odločno pa že naprej odklanja eksperimente, ki bi napravili

obrtištvo za eno slabo izkušnjo bogatejše ter mu naložili le nove žrtve in bremena.

Zato moramo tu ugotoviti in opozoriti naše tovariše v drugih pokrajinah, da odklanjamo vsako misel na kako centralo obrtniškega zavarovanja v Beogradu. Če se tako zavarovanje uvede, potem hočemo, da se organizira na načelu popolne upravne avtonomije okrožij, ki bi se morebiti krila z banovinami.

2.) Skupne ali ločene zbornice in vprašanje Saveza zanatskih komor v Beogradu.

Omenili smo, da je del jugoslovenskega obrtništva, med tem v prvi vrsti slovenski, ki je po svojem strokovnem nivoju gotovo med prvimi v državi, za skupne zbornice (komore) za trgovino, obrt in industrijo, dočim je drugi del, osobito obrtniki iz področja Zanatske komore v Beogradu, za ločene zbornice. Slovensko obrtništvo je opozarjalo, da je potreba, da so gospodarski stanovi ene pokrajine združeni na načelu paritete in avtonomije sekcij v skupnih gospodarskih zbornicah. Ločene zbornice (zanatske komore) bi pomenile cepitev, začetek neplodne medsebojne borbe poedinih gospodarskih panog in slabitev provincijalnih organizacij. Ni se jim verjelo. Del obrtnikov vidi v zanatskih komorah nekaj »deus ex machina«, ki bo mnenkrat prinesel obrtništvu odrešenje in raj.

Omenjena konferenca pa je tudi v tem pogledu prinesla zanimivo ugotovitev.

Glavni propagatorji zanatskih komor so vnesli v načrt obrtnega zakona, ki so ga izdelali savezi, institucijo Saveza zanatskih komor v Beogradu. Po njihovem načrtu bi bil ta savez reprezentant vsega obrtništva.

Kompetenca, ki jo imajo danes zbornice (komore), osobito kot posvetovalni organ ministrstva glede obrtne politike, gospodarske zakonodaje, davkov, carin, trgovskih pogodb, tarifov in važnih obrtnopravnih in strokovnošolskih vprašanj, bi prešla na centralo (savez) v Beogradu. Ministrstvo bi se ne obračalo več na poedine pokrajinske komore, temveč na savez in obratno bi se komore v vseh važnejših stvareh morale obračati na centralo. Komoram bi preostala le popolnoma podrejena vloga, podeljevanje obrtnih listov (če bo to sploh dala iz rok država), nadziranje zadrug in podobna malo važna opravila. Pač pa bi seveda imele komore dolžnost vzdrževati centralo. Vpliv komor na centralo bi bil minimalen, ker bi prihajali delegati na seje le po parkrat na leto. Dejansko bi ožja uprava in tajništvo centrale delalo, kar bi hotelo in odločalo po svoji volji. Komora, ki bi bila renitentna, bi si kaj kmalu nakopala komisarija, seveda po volji centrale. Komore bi povsem izgubile svoj pomen in avtoriteto, to pa tudi v veliko škodo državne kompetence.

Sedaj razumemo, zakaj so propagatorjem zanatskih komor tako neprijetne ugledne, delavne in uplivne provincijalne skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Sedaj vemo, čemu potrebujejo nekateri slabotne provincijalne zanatske komore. Sedaj vemo, čemu sploh vsa propaganda za zanatske komore. V bodoče bomo pri vprašanju sistema komor gledali stvar tudi s teh vidikov in bomo še trdneje vstrajali pri svojih uglednih in vplivnih skupnih zbornicah. Mislamo, da se bodo sedaj odprle oči tudi še drugim, ki verujejo v odrešilnost zanatskih komor.

Pa še eno pripomnimo: Mi vidimo, da so načela 3. oktobra o dekoncentraciji in združitvi vseh tvornih elementov po poedinih banovinah koristna ne samo za utrditev državne avtoritete in intenzivnejšega dela upravnih oblasti, temveč da je to

načelo dobro tudi za ureditev dela in administracije na gospodarskem polju. Težnje po centralizaciji, po cepljenju gospodarskih sil in po slabitvi pokrajinskih predstavništev in organizacij z ustanavljanjem ločenih komor pa temu načelu nasprotujejo.

Zato kličemo: Združimo se v krepke in delavne skupne komore za trgovino, obrt in industrijo po poedinih banovinah ter v obligatorne saveze in zadruge. Načela historičnega 3. oktobra naj se uveljavijo tudi v gospodarstvu.

25.000 slovenskih zanatlja ne može igrati kakve vidne vloge?

V borbi za ločene (zasebne) zanatske komore je prinesel zagrebški »Obrtniški Vjesnik« članek, v katerem med drugim navaja, da je slovensko obrtništvo za skupne zbornice (za zajedničke komore) in dostavlja:

«Medjutim 20.000 slovenskih zanatlja ne može igrati kakove vidne vloge pred pokretom od 180 hiljada ostalih, koji su za zasebne komore.»

Take krute žalitve, tolikega omalovaževanja in tako ciničnega bagateliziranja ponosni slovenski obrtnik ni mogel pričakovati niti od svojega najhujšega neprijatelja, kaj šele od glasila bratskega hrvatskega obrtništva.

Tudi če bi bila resnica, da je slovenskih obrtnikov samo 20.000 (uradni volilni seznam izkazuje približno 25.000) in da je ostalih legalnih obrtnikov dejansko 180.000, tudi če bi bilo slovensko obrtništvo na najnižji stopnji strokovnega razvoja v državi in tudi če bi slovensko obrtništvo ne imelo najtrdnjše in najsolidnejše zgrajene obrtniške organizacije v državi, ki ima še staro tradicijo, bi se ga ne smelo tako žaliti in tako omalovaževati, kakor to dela stanovsko glasilo bratskega hrvatskega obrtništva, četudi si glede sistema komor upa zavzemati drugačno stališče, kakor ga zavzema »Obrtniški Vjesnik«.

Slovensko obrtništvo je bilo vedno sicer ponosno, toda skromno, je le marljivo delalo v delavnici in v javnem življenju, ni sililo v ospredje in vsiljevalo drugim svojega mnenja ter je visoko cenilo svoje stanovske tovariše iz ostalih delov države. To je morda tudi razlog, da se ga danes podcenjuje in žali, ako zastopa odločno svoje mnenje. Ker pa vidi, da se z njim tako postopa, je treba, da se soglasno in odločno pove, da se slovensko obrtništvo tako žaliti ne pusti. Če se tako dela, potem bo tudi slovensko obrtništvo izpregovorilo in to tako, da bo njegov glas prodril tudi do najvišjih mest.

Slovensko obrtništvo se dobro zaveda, da je bilo v časih najhujše državne in socialne krize najzaneslivejši stebel države in družabnega reda. Slovensko obrtništvo se zaveda, da je ono temelj zdrave produkcije in da je najtrdnjša in najsolidnejša podlaga velikemu delu nacionalne industrije, kateri vzgaja in daje najboljše profesionalne delovne sile in svoje najboljše podjetniške moči. Naši stanovski tovariši iz drugih delov države in strokovnjaki priznavajo, da je tehnična organizacija in strokovna kvaliteta slovenskega obrtniškega dela na višini. Naše obrtništvo si s pomočjo svoje skupne Zbornice (Komore) za trgovino, obrt in industrijo in občin skoro brez vsake državne subvencije vzdržuje za svoj podmladek samo 90 obrtnih šol z 2 do 4 letniki in dnevnim poukom po 8 ur na teden, v katere hodi od 13.000 vajencev 7500 učencev (šegrtov). S ponosom lahko gleda na svojo stanovsko obrtniško organizacijo, ki od

okroglo 25.000 obrtnikov združuje 20.000 članov v 245 zadrugah, ki so zopet po veliki večini na principu fakultativnosti združene v zvezni organizaciji.

Na temelju svojega dela in svoje kvalitete si je slovensko obrtništvo priborilo pred oblastmi in v vsem javnem življenju, osobito pa pri ostalih dveh gospodarskih panogah, trgovini in industriji popoln ugled in upoštevanje. Na vseh mestih je slovenski obrtnik enakovreden in enako spoštovan kakor trgovec ali industrijec. Razmerje v skupni Zbornici za trgovino, obrt in industrijo kot najvišji reprezentantini gospodarstva kot celote je med obrtništvom, trgovstvom in industrijo kolegijalno ter bazirano ne samo na formalni, temveč tudi na dejanski pariteti in avtonomiji s pravico protiizjave, ako bi bilo preglasovano (kar se v praksi v teku mnogih let sploh ni zgodilo).

25.000 takega obrtništva ima pač pravico, da se pri odločevanju o vprašanju komor, kakor tudi pri vseh ostalih važnih obrtniških stvareh njegov glas polno upošteva in ceni, četudi bi stalo proti njemu 180.000 drugega obrtništva, kar zanikamo. Konstatiramo nasprotno, da so vrste slovenskega obrtništva organizirane, zavedne in sklenjene. Propagatorji zanatskih komor pa govore sicer v imenu nekaterih organizacij, ki pa — vsaj izven Srbije — ne predstavljajo niti polovice tega števila obrtništva, kakor slovenske organizacije. Samo eno vprašanje: Ali sme n. pr. delegat iz Dalmacije, ki je sekretar in predstavnik samo krojaške zadruge z okroglo 50 člani, in delegat graditeljske zadruge, reči, da se izjavlja v imenu obrtništva vse Dalmacije? Pri tem pa — to vemo — delegat Udruženja graditelja iz Dalmacije zagotavlja, da je za skupne komore. Gospodje! S falzifikati se mi ne damo preslepiti! Podobno je tudi drugod. Če bi zgrabili resnico, kakršna je, bi bile tudi številke

povsem drugačne, kakor pa so one, na katere se sklicujete.

Zalučali ste nam v obraz rokavice krute žalitve slovenskega obrtništva. Mi smo vam dali odgovor. S tem smatramo, da smo se dovolj izjasnili. Kar je bilo, je obžalovanja vredno.

Toda mi smo bratje in smo stanovski tovariši, ki se borimo in se moramo boriti za blagor obrtniškega stanu. Ker smo obračunali, si podajmo sedaj bratsko roko za nadaljnje skupno delo v soglasju in prijateljstvu, — toda brez žalitev! — Slovenski obrtnik je skromen, toda svoje vrednosti se le zaveda in je ponosen!

H koncu pripomnimo glede izvajanj uvodoma navedenega članka glede ločenih komor še sledeče: Ustanovila se je državna obrtna banka v Beogradu — slovenski obrtnik kljub soglasnemu sklepu ustanovne skupščine in bančnim pravilom še ni dobil filijale! Namerava se ustanoviti obvezno obrtniško zavarovanje, a centralizirati vse okoli enega samega faktorja. Namerava se organizirati ločene komore tako, da bi izgubila pokrajinska reprezentanca vso moč in veljavo in da bi se vse koncentriralo v centrali (savezu) v Beogradu, ki bi vedril in oblačil po mili volji. — Slovensko in tudi del drugega obrtništva je izpregledalo! Zato pa tudi odklanja ločene obrtniške komore in si hoče zgraditi solidno in ugledno reprezentanco v skupnih zbornicah (komorah), ki ne bodo odvisne od milosti in nemilosti central in pa krepko in delovno organizacijo obrtništva v zadrugah in uglednih zvezah, ki morajo biti obligatorne. Upamo, da še o pravem času izpregledajo tudi naši tovariši, ki so nas napadli v «Obrtnem Vjesniku» in ki naš hočejo prepričati, da bi bila dobra taka organizacija komor, kakor jo predlagajo nekatere ambiciozne, dasi vsega spoštovanja vredne, ugledne in za obrtništvo gotovo zaslužne osebnosti.

Mi rabimo zadrúžnega instruktora!

V naši Dravski banovini je organizacija trgovcev in obrtnikov po zadrugah, ki izvršujejo po obrtnem redu zadrugam odmerjene posle, skoro dokončana. V celi banovini posluje okoli 250 zadrug, ki zastopajo interese preko 36.000 trgovcev in obrtnikov. Poleg tega imajo dolžnost, da zastopajo in pospešujejo tudi interese zadrúžnih pripadnikov, to je pomočnikov in vajencev v zadrugi včlanjenih trgovcev in obrtnikov. Zadruge te vrste so javnopravnega značaja. Poslovanje vodijo po predpisih obrtnega reda, ki jim odmerja jako lep delokrog. Njihova naloga je, da gojijo skupnost, varujejo in dvigajo stanovsko zavest ter pospešujejo gospodarske, kulturne in humanitarne interese svojih članov in pripadnikov.

Ta svoj namen izpolnjujejo zadruge, — ki so prisilne organizacije — med drugim tudi s tem, da sodelujejo pri podeljevanju obrtnih pravic, da vodijo evidenco članov in zadrúžnih pripadnikov, da potrjujejo učna pisma in pomočniška izpričevala itd. Dalje morajo dajati obrtnim oblastvom na njihovo zahtevo pojasnila in strokovna mnenja o zadrúžniških in obrtnih vprašanjih. Ta del njihovega delokroga jim daje značaj poloficijelnih organizacij, ki se izraža tudi v tem, da je njihovo poslovanje pod nadzorstvom državnih obrtnih oblastev.

Poslovanje zadrug je torej jako obsežno. Predpostavlja gotovo verziranost in poznavanje zakonov. Pri marsikateri zadrugi, kjer so dani ti pogoji za uspešno delo, se gladko posluje in zadruga postaja res to, za kar jo je namenil zakonodajalec. Pogloblja se vedno globlje v vprašanja svojega delokroga in se vedno bolj približuje idealu smotrene prisilne organizacije. Žal, da to stremljenje ni splošno. Je še vedno veliko število zadrug, ki ne izpolnjujejo docela svojega namena. Temu ni krivo toliko omalovaževanje zadruge kot nepoučenost, kar zadrúžni funkcionarji ne poznajo docela namena zadrug. Imajo dobro voljo, so dobri obrtniki ali trgovci, ali v trdi borbi za vsakdanji kruh nimajo vedno zadosti časa niti zadostnega znanja, da bi se poglobili v namene zadrúžništva in po njih uredili svoje poslovanje. Take zadruge, kojih je več, nego bi mogel kdo misliti — v praktičnem življenju se to kaže od dne do dne bolj — rabijo prijatelja, rabijo pomočnika, ki bi jim s svojimi nasveti, navodili in pojasnili pomagal, ki bi jim stal od časa do časa na strani, da jih uči, jim svetuje, kaj naj ukrenejo, kako naj poslujejo, da bodo izpolnjevale svojo nalogo. Zadruge rabijo človeka, ki ima smisel in srce za težnje njihovih članov, ki te težnje pozna, ki za nje živi in je njihov vnet besednik.

Zakon je že ob reorganizaciji obrtnega zadrúžništva uvidel potrebo, da priskoči zadrugam v njihovem stremljenju in prizadevanju na pomoč, da izpolnijo svojo obsežno nalogo. Ustvaril je institucijo zadrúžnih instruktorjev. Pri nas smo imeli to institucijo že iz leta 1899. Zadrúžni instruktorji so ugodno vplivali na razvoj zadrúžništva in sveto izvrševali svojo nalogo. Posebno zadnja dva zadrúžna instruktora dr. Blodig in dr. Steska sta si pridobila neoporečne zasluge za obrtništvo. Posvečala sta se z veliko ljubeznijo poslom zadrúžnega instruktora in bila iskrena prijatelja obrtništva. Žal, da se je ta institucija po osvoboditvi opustila.

Za to so bili merodajni gotovo drugi razlogi nego ti, da ni potrebna. Zadrúžništvo se je po svoji lastni notranji moči v prevratni dobi krepko razvijalo in postalo važen faktor v naših organizacijah. Pogreša pa sedaj še bolj nego kdaj prej svojega prijatelja in vodnika — zadrúžnega instruktora. Mi želimo, da se naše zadrúžništvo okrepi, da se dovede do onega cilja, ki mu ga je postavil zakon. Za doseg tega cilja pa rabimo zadrúžnega instruktora.

Ko se bo v dogledni bodočnosti sestavljal proračun za Dravsko banovino, iskreno želimo, da merodajni krogi mislijo tudi na to potrebo, upoštevajo tudi to željo zadrúžništva, ki stremi navzgor do one popolnosti, ki je potrebna, da se pospeši razvoj naše toliko obetajoče gospodarske organizacije.

Konferenca predstavnikov obrtniških organizacij.

V nedeljo 10. t. m. se je vršila v Slavonskem Brodu na poziv Saveza hrvatskih obrtnikov konferenca vodilnih obrtniških organizacij iz cele države, katere je zastopalo okrog 60 delegatov. Obrtništvo iz Slovenije so zastopali g. Josip Rebek, predsednik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, dalje g. Bricelj (Zadruga stavbenikov) in Mihelčič (Zadruga elektrotehnikov) ter tajnik Zbornice TOI g. dr. Josip Pretnar.

Predmet razprave je bil načrt novega obrtnega zakona in z njim v zvezi vprašanje zbornic (komor) in zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti. Načrt, ki je bil predložen konferenci, so izdelale obrtniške zveze iz Zagreba, Sarajeva in Beograda. Slovenska delegacija je takoj v početku razprav opozorila, da tega načrta ne more sprejeti in da zato predlaga, naj

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Dinar je ostal v preteklih 14 dnevih neizpremenjen, kar je pripisovati stabilnosti švicarskega franka. Povprečno je veljal švicarskih frank (Curih) v dinarjih 10-95, nemška marka (Berlin) 13-53, avstrijski šiling (Dunaj) 7-95, šterling (London) 27-58, dolar (New York) 56-43, češka krona (Praga) 16-74, italijanska lira (Trst) 2-96.

Dravski ban in njegov pomočnik (podban) sta prevzela banske posle v ponedeljek 11. t. m. in zato od tega dne dalje ni več velikih županov.

Oddelki za trgovino, obrt in industrijo se bodo osnovali za enkrat samo pri treh banih in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu.

Tardieujeva vlada, s katero je bila zaključena daljša vladna kriza v Franciji, je dobila ob svojem nastopu zaupnico z veliko večino glasov.

Težke notranje politične zmede pretijo sosedni republiki, ker je po vseh znakih sklepati, da se «Heimwehr», t. j. oborožena organizacija nemških nacionalistov, pripravlja resno na obračun s socialisti in na prevrat, ki naj bi izpremenil ustavo in izgladil pot habsburgovcem.

Upravna področja delavskih zbornic se bodo izpremenila tako, da bodo nekatere obsegale več banovin. Ljubljanska delavska zbornica bo obsegala Dravsko banovino.

Odprava izvozne carine na sirove kože na cenah kozam ni povzročila nobene bistvene izpremembe, dasi je znašala na kg 6-60 Din (sveže) in 7-15 Din (posušene), to pa zato, ker je bila domača cena (16-17 Din) skoro na pariteti z inozemskimi.

Privilegirana agrarna banka je sklenila izdajati hipotekarna posojila za enkrat samo do 300.000 dinarjev.

Avstrijski proračun za leto 1930. izkazuje 16 milijard dinarjev izdatkov in deficita 1 milijardo dinarjev.

Zakon o vinu je predložen v načrtu vrhovnemu zakonodajnemu svetu ter vsebuje predpise o proizvodnji vina in prometu z vinom; predpisi so jako strogi in so naperjeni osobito proti izdelavi in prodaji pokvarjenega vina.

Konkurzni val popušča, kakor je razvidno iz statistike, ki kaže, da je bilo v oktobru zabeleženih 67 konkurzov napram 61 v septembru, 91 v avgustu, 90 v juliju, 105 v juniju in 98 v maju.

Promet v sušaški luki rapidno narašča ter je znašal samo v prvem polletju že 316.000 ton, dočim je celoletni promet v letu 1928. znašal 543.000 ton, v letu 1927. 438.000 ton in v letu 1926. samo 270.000 ton.

Devizne rezerve Narodne banke so se v štirih mesecih povečale za skoro eno milijardo dinarjev.

Trgovska pogajanja s Češkoslovaško se bodo v kratkem pričela ter imajo namen, da se sklene h lani sklenjeni splošni pogodbi še tarifna pogodba, s katero naj bi se omogočil aktivni izvoz našega blaga v Češkoslovaško.

Konkurzni zakon in zakon o prisilni poravnavi izven konkurza sta bila prejšnji teden v razpravi pred vrhovnim zakonodajnim svetom in je pričakovati, da bosta v kratkem uveljavljena.

Trošarina na vino, ki znaša do konca leta skupno največ 4 dinarje (1 Din državna, 50 par oblastna in Din 2-50 občinska) bo smela znašati v bodočem letu največ Din 2-50 (1 Din državna, 50 par oblastna in največ 100 % od državne občanska); če bo vino zato ceneje se še ne ve.

Eric Drumond, generalni tajnik Draštva narodov, je prišel v Jugoslavijo, da spozna tukajšnje razmere. Iz Beograda je potoval preko Sarajeva na Dubrovnik.

Velik uspeh zaznamujemo na barcelonski razstavi, kjer so razstavila tudi jugoslovenska podjetja; osobito se je odlikovala naša lesna industrija, ki je odnesla 9 glavnih nagrad in s tem tudi prvenstvo med vsemi razstavljalci.

Pridelek jabolk v bivši mariborski oblasti je bil letos rekorden in se ceni na okroglo 1500 do 2000 vagonov.

Resna politična kriza na Poljskem je izbruhnila vsled nastopa maršala Pilsudskega, ki je ob otvoritvi sejma zasedel s častniki parlament ter imel oster nastop s predsednikom sejma Daszinskim.

Nov zakon o taksah z izvršilnim pravilnikom je v načrtu izdelan in bo v kratkem uveljavljen, s čemer izgubi veljavo dosedanji zakon, ki je baziral na srbskih predpisih.

Z vodstvom oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banski upravi v Ljubljani je poverjen dosedanji načelnik tega oddelka g. načelnik dr. Rudolf Marn.

se razprava omeji izključno le na razpravo glavnih načelnih vprašanj ter zavzame o njih stališče, ki bi ga bilo nato izraziti v resoluciji. Glede vprašanja sistema zbornice (komor) je izjavila, da je odločno za skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo, da pa zahteva v teh zbornicah paritetno zastopstvo obrtništvu in avtonomijo odsekov, kakor je izvedena v ljubljanski zbornici. Ločene obrtne zbornice (zanatske komore) bi ne bile drugo, kakor že obstoječe zveze odnosno združenja obrtnikov, samo da bi se prekrstile v »zbornice«, odnosno »komore«. Predlagala je, da se uvede načelo obligatornosti obrtniške zadrugne organizacije. Tudi nekateri delegati iz drugih pokrajin države se niso ogrevali za ločene zbornice. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da so se delegati iz Beograda potegovali za Savez obrtniških komor v Beogradu in za centralizacijo obligatornega obrtniškega zavarovanja v Beogradu. Savez komor, nekaka centrala obrtniške komore, bi po načrtu beograjskih delegatov tvoril najvišjo obrtniško instanco, ki bi vršila vse važnejše funkcije in odločevala v vseh važnejših stvareh, dočim bi pokrajinske komore igrale vlogo nekakih svetovalnih organov centralne komore.

Seveda so se temu takoj uprli hrvaški in slovenski delegati, ki so zahtevali samostojnost za pokrajinska obrtniška predstavništva in za zavarovanje obrtnikov.

Končno je po dolgi razpravi vendarle prodrlo stališče, ki so ga že uvodoma zavzemali slovenski delegati, da se ne more sprejeti predloženi načrt obrtnega zakona, ki so ga izdelali nekateri savezi in da se v obliki resolucije sprejmejo samo glavne načelne zahteve obrtništvu. Doseglo se je soglasje glede vseh vprašanj, izvemši vprašanja zbornice.

Sprejeta je bila končno soglasno resolucija, v kateri so bile izražene sledeče zahteve:

1.) Kraljevska vlada se naproša, da čim prej izda enoten zakon o obrtnih po predhodnem zaslišanju in uvaževanju obrtnih ustanov in organizacij. 2.) Če namerava vlada izdati zakon o obrtnih kot celoto, naj se v ta zakon vnese poseben oddelek o obrtnih. 3.) V skupnem gospodarskem interesu naj bi bili v zakonu uvaževani naslednji principi: a) Obrt more voditi samo oseba, ki je strokovno usposobljena, kar naj se dokaže s potrdilom o položenem mojstrskem izpitu. Za pogoj pri mojstrskem izpitu naj se določi petletna pomočniška doba po položenem pomočniškem izpitu na podlagi triletnih učnih dob. Vodja eventualne podružnice mora imeti mojstrski izpit, prav tako vodja obrata vdove ali mladoletnih otrok; b) ustanovijo naj se strokovne obrtniške šole, obvezne za vse obrtne učence, za katere naj država preskrbi sredstva; c) domači producent naj se zakonsko zaščiti pri dobavah za državo in samouprave; d) uvede naj se obvezno zavarovanje obrtnikov za slučaj bolezni, onemoglosti, za starost in smrt; e) strokovnim šolam in kazenskim zavodom naj se prepove delo po naročilu ali za prodajo; f) onemogočiti se mora šušmarstvo v vsaki obliki; g) s posebnimi odredbami naj se omogoči pospeševanje obrtniške delavnosti; a) ustanovijo naj se obvezne obrtne organizacije na profesionalni bazi z delegiranim delokrogom obrtne oblasti; h) predvidena naj bo ustanovitev sodišča dobrih ljudi za reševanje sporov med delodajalcem in delojemalcem; i) pri zbornicah naj se uredijo stalna razsodišča za reševanje sporov iz obrtnih poslov; j) ustanovijo naj se posebne obrtniške zbornice s pristojnostjo obrtnih oblasti; delegacija slovenskih obrtnikov zavzema glede na razmere svojega področja stališče za skupne zbornice! k) v posebnem oddelku naj se v zakonu normirajo odnošaji v gradbeni obrti.

Cevljarski kongres v Beogradu.

V nedeljo 3. t. m. se je vršil v Beogradu kongres čevljarskih mojstrov iz vse države. Slovenijo sta zastopala gg. Anton Krajcar iz Maribora in Josip Prešern iz Ljubljane. Na podlagi poročil, med katerimi je bil tudi referat g. Krajcarja o organizaciji čevljarjev, se je po daljši debati sprejela sledeča resolucija:

Kongres enodušno ugotavlja, da naša domača produkcija čevljev v nobenem pogledu ne zaostaja za inozemskimi proizvodi in da so glede na moderniziranje in izpopolnitev domači čevljarji v stanju kriti vso domačo potrebo. Zato se naproša kraljevska vlada, da ob priliki trgovinskih pogajanj, zlasti z državami, ki k nam izvažajo čevlje, strogo upošteva to dejstvo in da s posebnimi klavzulami reši vprašanje kontingentiranja uvoza čev-

ljev v našo državo. Dalje zahtevajo čevljarji, da se poviša uvozna carina na gotove čevlje za 100 %, da se naprosijo vse konsumne in narodne organizacije v državi, naj preko svojih članov naslovijo apel narodu, da kupuje domače proizvode in da se konsumnim zadrugam prepove izdelava in prodaja čevljev nečlanom zadrug. Razpis ministrstva za trgovino in industrijo, s katerim se prepoveduje kazenskim zavodom izdelovanje obrtnih predmetov za širšo publiko naj se v bodoče od strani uprav kazenskih zavodov striktno izvaja.

Beograjskemu združenju čevljarjev je kongres poveril nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovitev državnega Saveza čevljarjev. Da bi bila širši publiki dana možnost prepričati se o kakovosti domačih čevljarskih proizvodov, je bilo na kongresu sklenjeno, da se bo prihodnje leto ob priliki kongresa priredila velika državna razstava čevljarskih proizvodov.

V ponedeljek je posebna delegacija kongresa čevljarjev obiskala pomočnika trgovinskega ministra dr. Rudolfa Steinmetza ter mu izročili resolucijo. Delegati so g. pomočniku podrobno obrazložili stanje in potrebe čevljarske obrti.

Iz organizacij.

Nove zadrug. Veliki župan ljubljanske oblasti je odobril pravila in ustanovitev Strokovne zadruge čevljarjev v Žireh (odlok 28. oktobra 1929, O. b. 2203/3). Zadruga bo imela okrog 60 članov, ki so se izločili iz Skupne zadruge rokodelskih obrtov v Žireh. Ta zadruga bo še nadalje poslovala, ker ima zadostno število članov. Nadalje je veliki župan mariborske oblasti dovolil razširjenje Zadrug slikarjev, pleskarjev, ličarjev, pozlatarjev in kiparjev v Mariboru na sreze Marenberg, Prevalje in št. Lenart v Slovenskih goricah. Končno je bila na novo ustanovljena Zadruga mesarjev v Kamniku.

Iz Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. V preteklih dveh mesecih je bilo delovanje zveze jako živahno. Posebno pozornost je posvečala reviziji socialne zakonodaje in pripravam za izjavo o načrtu novega obrtnega zakona. Priredila je več sestankov in širšo anketo o teh vprašanjih. Zveza se je udeležila po svojem delegatu ankete o pospeševanju domačega obrta, ki se je vršila na povabilo velikega župana ljubljanske oblasti pri Zbornici TOI. Poslala je svoj izjavo glede ustanovitve novih zadrug v Žireh in Kamniku ter je poslala delegate na zadrugna zborovanja. Poslala je nadalje Zbornici TOI načelne izjave v več primerih obrtnopravnega značaja. Na polju obrtnega nadaljevalnega šolstva je intervenirala zaradi neprimernih prostorov v obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Jako obsežno je bilo informativno delo zveze, ker se zadrug vedno pogosteje obračajo nanjo za razna pojasnila. Zveza je končno pripravila in založila »Obrtniški koledar«, ki je že izšel v več tisoč izvodih.

Obrtniški dan praznuje bratsko hrvatsko obrtništvo v nedeljo 17. novembra t. l. Ta obrtniški praznik se bo praznoval s slavnostnim zborovanjem v Zagrebu in po poedinah večjih obrtniških centrih. Na zborovanjih se bo razpravljalo o raznih perečih stanovskih vprašanjih.

Zadruga rokodelskih obrtov v Kranju naznanja, da se bo vršila vajenska preiskunja v Kranju 28. novembra t. l. Vajenci, ki se hočejo podvreči tej preizkušnji, se morajo prijaviti pravočasno v zadrugni pisarni.

Razno.

Smrt uglednega obrtnika. Umrli je g. Mihael Lapornik, gostilničar in posestnik v Laškem. Pokojnemu, ki je bil agilen delavec v obrtniški organizaciji. Blag mu spomin.

«Obrtniški koledar» za leto 1930. smo pričeli že razpošiljati in bo tekom prihodnjega tedna popolnoma razposlan. Koledar ima letos izredno veliko vsebine, ki je neobhodno potrebna za vsakega obrtnika. Ima razne tabele za krojaško, čevljarsko, ključavničarsko, mizarsko in mesarsko stroko, važne novejša zakone in naredbe, pregled obrtnih zadrug in organizacij ter razne druge poučne in zanimive spiske in obvestila. Naročila še vedno sprejema Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10. Cena Din 13:50. Obrtniki, naročite vsi »Obrtniški koledar«!

Obrtniški Martinov večer priredi Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani za obrtnike in njih družine ter

obrtiške prijatelje in znanee v soboto dne 16. t. m. ob 20. uri v salonu hotela »Bellevue«. Godba, ples in drug zabaven in šaljiv program. Sodeluje tudi obrtniški pevski zbor. Vstopnine ni. Ta večer je po daljšem premoru prva prireditev za naše obrtnike in obeta veliko razvedrila in zabave v našem tovariškem ožjem krogu. Zato vse vljudno vabi načelstvo.

Važen sklep obrtnega odseka Zbornice TOI. Obrtni odsek Zbornice TOI v Ljubljani je v svoji zadnji seji obravnaval prošnjo neke družbe z omejeno zavezo za stavbeniško koncesijo. Odsek je prišel do prepričanja, da se za dotično družbo hoče skrivati neka neusposobljena oseba, ki hoče pod družbeno firmo izvrševati stavbna dela. Odsek je zavzel stališče, da v tem primeru prihaja tudi za družbo v poštev vprašanje zanesljivosti. Ker je iz okoliščin očitno, da gre za namen, da se izigravajo obrtni predpisi in da bo služila družba za kritje neupravičenega obrtovanja, je zbornica predlagala, naj se družbi vsled nezanesljivosti odreče koncesija. Zanimivo bo, kakšno stališče bo zavzela obrtna oblast, ker dosedaj praksa ni ugotavljala zanesljivosti privatnih družb.

Dr. Vilko Baltič, bivši veliki župan ljubljanske in pozneje niški, je bil imenovan s kraljevim ukazom za člana Državnega sveta.

Pirotske konvencije, s katerimi se urejuje osobito obmejni promet med Bolgarijo in Jugoslavijo, so stopile v veljavo.

Madžari hočejo na vsak način prosto luko na Reki. V ta namen je odpotoval v Rim madžarski gospodarski minister Ivan Bud.

Demontriranje lokomotive in vagona ekspresnega vlaka, ki je iztiril pri Rajhenburgu, še vedno ni dovršeno. Mislimo, da bi se z dvigali za težka bremena dalo to delo že davno dovršiti. Potrebna dvigala bi se dobila v Ljubljani.

Ogromna radiotelefonska mreža v Rusiji. Sovjetska vlada gradi v ogromnimi stroški radiotelefonsko omrežje. Do leta 1934 bodo morala dobiti ruske vasi do 8,000.000, mesta pa 2,200.000 sprejemnih aparatov.

Prireditveni termini Ljubljanskega velesejma v letu 1930. Kožni sejem: od 27. do 28. januarja in 25. marca. X. jubilejni vzorčni velesejem: od 29. maja do 9. junija. Vsedrjavna šumarska in lovška razstava: od 31. avgusta do 15. septembra.

Leta 1930. praznuje Ljubljanski velesejem desetletnico svojega obstoja in delovanja. V proslavo tega jubileja se vrši od 29. maja do 9. junija 1930. X. jubilejni vzorčni velesejem. Ta prireditev bo posebno bogata in pestra in naj bo zlasti revija domače produkcije. Na tem velesejmu naj ne manjka nobena zavedna domača industrija, razstavljeni naj bodo vsi domači industrijski in obrtni proizvodi.

Ukinitev prvega letnika stavbne rokodelske šole na tehnični srednji šoli v Ljubljani se je izvršilo letos zaradi pomanjkanja prostorov, ker se je ustanovila geometrska šola, ki gotovo ni potrebna za povzdigo strokovnega nivoja obrta in industrije.

Institut za pospeševanje zunanje trgovine se ustanovi pri ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu, njegova naloga bo, obveščati gospodarske kroge glede izvoza in propaganda za naše izdelke v inozemstvu.

Dobave.

Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 19. novembra t. l. ponudbe glede dobave 700 kg papirnatih vrečic. — Pri računsko-ekonomskem odelenju ministrstva za gradbe v Beogradu se bo vršila dne 22. novembra 1929. ofertna licitacija glede dobave 82 zabojev. (Pogoji so na vpogled pri blagajni ministrstva za gradbe, Masarykova ul. 2). — Dne 22. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 7000 blazin. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču). — Pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 28. novembra t. l. ofertna licitacija glede dobave 680 kožuhov.

Prodaja starega stekla. Pri upravi delavnice državnih železnic v Mariboru se bo vršila prodaja okrog 25.000 kg starega polomljenega stekla. Ponudbe je poslati do 18. novembra t. l. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja pečatnikov in ročajev od različnih štampiljk se bo vršila potom ustne licitacije dne 22. novembra t. l. pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani. (Pogoji in material je na vpogled pri isti komandi, Bleiweisova cesta št. 3.)

L. Mikuš
Izdelovalnica dežnikov
Ljubljana
Mestni trg 23
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.
d. z o. z.
LJUBLJANA
Šeleburgova ulica šte. 6.

Največja izbira slovenskega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatur in strojev.
Sortiran RADIO-oddelek.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

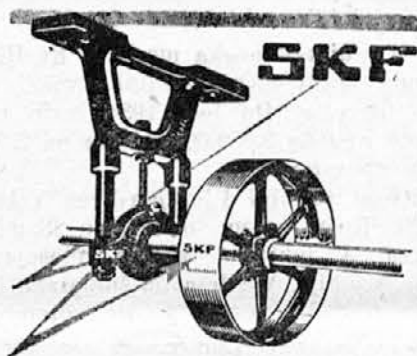
Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

KROGLICNA LEŽIŠČA in

dvodelne JERMENICE, to so priznane najboljši švedski izdelki, lahko vedno dobite iz tovarniške zaloge pri tvrdki

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in stroji

Ljubljana

Dunajska cesta št. 16.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiro zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2437, 2438, 2808 in 2806

♦♦♦

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična parna izdelovalnica vseh vrst slaščic, medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove in Jegličeve ceste (na Friškovicu)

DRUŠTVO ZA ELEKTROTEHNIKU I FABRIKA KABELA, D. D., ZAGREB

Izdeluje izolirane žice s „KODEX“-VDE označno nitko, prostovodne in strelvodne vrvi, predpisane izolirne cevi in vse pritiskline.

Zastopstvo za Slovenijo:

Evgen Tuječ, LJUBLJANA, Smoletova ulica 3